

TOPLUMUN YOK OLUSU

DOĞUHAN MURAT YÜCEL

Toplumun Yok Oluşu

Doğuhan Murat Yücel

dmy.info web sitesinden derleme.

Çoğaltma hakkı Doğuhan Murat Yücel'e
aittir.

Ekim 2015- İstanbul

Önsöz

Bu kitap dmy.info web sitesinde yayımladığımız yazılardan oluşmaktadır. 2015 yılında iki aylık süreçte Toplumun Yok Oluşu adlı bir yazı dizisi oluşturduk. Bu dizide toplumsal yaşamımızın tehlike altında olduğunu anlatmaya çalıştık. Ben DMY olarak bu işin yalnızca aracısıydım. Yazdığım her şey toplumun bana gösterdiklerini yansıtmaya işiydi. Kendim yazdım ya da iyi iş çıkardım diye bir duygum yok. Bu doğal bir davranıştı. Bana söyleneni aktardım. Yaşanan her şeyin yaşanacak olanlarla nedensellik içinde olmasının hayatın devamlılığı için şart olduğunu

düşündüm. Başlangıcı ve sonu tasvir ederek doğal ve matematiksel bir işlemi sergilemeye çalıştım.

Hayatın sonuna hızla gitme davranışımızı anlamaya çalıştık. Ölüm kesin olmasına rağmen neden buna doğru koştuğumuzu sorguladık. Kısaca yazdık ki laf kalabalığı yapmayın ve aslında herkesin içinde olduğu tüketişini fark ettirsin. Toplumun yok oluşundan bahsederek bir çözüm aramıyoruz. Mevcut kafa yapısıyla sonumuzu belirledik bile. Toplum halindeki var oluşumuz bitmek üzere. Binlerce yıllık süreçte birkaç yüzyıl daha toplumsal canlılar olarak kalabilirsek ne ala. Burada neden yok olduğumuzu anlamak

için felsefe yapıyoruz. Bir de türün devamını getirecek küresel olmayan insanlara atalarını anlatıyoruz. Sonraki hayatlara hızlı yaşama tecrübesini aktarıyoruz.

Ölmeden Önce Felsefe

Ölüyoruz. Hepimiz ölüyoruz. Hepimiz demek zorundayım, çünkü işi bencillığe vurabiliyoruz. "Biz" in dışında yer aldığımızı varsayıyoruz. Kendimizi ayrı tutma hevesindeyiz. İnsanın her zaman birlikte öldüğünü gözden kaçırıyoruz. Ölenin her zaman "biz" olduğunu fark edemiyoruz. Tek başına insan olamayacağımızı biliyor, ama bilmemezlikten geliyoruz . Bunu hatırlatanları da filozof olmakla suçluyoruz. Maalesef toplum felsefenin kar etmeyeceği kadar yabancılaştı. Toplum olmanın temellerini yitirdik.

Önce ben adı altındaki biz ölüyor.

Fikrilerde yaşamak isteyen ben, fikirler ölünce ölüyor. Artık düşünmek bir fark yaratmıyor. Daha doğrusu geneli düşünenleri fark etmeyi bıraktık.

Kendini düşünenlere ise tapıyoruz.

Aslında kendimizi bile düşünmüyoruz.

Kendimizi düşünsek birbirimize bağlı olduğumuzu fark eder ve “ben”

yanılgısına düşmezdik. Şu an da fark edemiyoruz, çünkü araya bambaşka

şeyler girdi. Hayatımız nasıl çalıştığını bilmediğimiz aletlerden ibaret.

Araçlarımızın hangi koşullarda

üretildiğinden haberimiz yok. Bizi

eğlendiren medeni oyuncaklarımızın

üretiminde nelerin feda edildiği ilgimizi

çekmiyor. Bir şeyin nasıl veya neden

üretildiğini bilemeyebiliriz. Buradaki

acı olay kimsenin bunu merak etmemesidir. En iyi insanlar bile hayatlarını saran bu yabancı aletlerin nereden geldiğini sormuyor.

Bu yabancılaşma bizi ölüme götürüyor. Oyuncakların büyüüne kapılıp sorgulamamayı onaylıyoruz. Sadece kabullenmeye ve tüketime başlıyoruz. Bunun sonucunda da kendi yok oluşumuza giderek hızlanıyor, öleceğimizi fark edemiyoruz. Sadece teknoloji değil, fikirler ve inançlar uğruna da sorgulamadan tüketiyoruz. Neden diye sormadan sırf adı farklı diye insanlığa kıyabiliyoruz. Sorgulamamak, düşünmemek yeni bir şey olmayabilir, ancak küresel toplumda ölümcül bir

hastalığa dönüşmüş durumdadır. Kötü niyetli insanlar dinleri, milliyetleri, alışkanlıkları bir yere kadar kullanabildiler. Şimdiyse medeni toplumun nimetleri insanları insanlık temelinden alıkoyuyor ve araçların oyuncağı haline getiriyor. Teknolojik yabancılaşma batıdaki insanlığın ölümünde daha etkili olacaktır. "Ortadoğu"daki insanlık öldükten sonra katillerimiz kendi piyonlarını bu vasıtayla tüketecektir. Şimdilik Müslümanların %90'ının Müslümanlarca ve Türklerin de bir o kadarının aynı kültürün insanlarıncaya öldürüldüğünü anımsayalım.

Ben zaten ölmüştüm. Düşünceler

değerini yitirmişti. Daha sonra "gelişmemiş" toplumuma gelişmişlerce demokrasi getirilecektir. Özgürlük de gelince tamamen yok oluruz. Nice ülkeler, nice düşünceler çoktan tüketildiler. Sadece sıranın bize gelmesini bekliyoruz. Ayaklanın demeyeceğim, çünkü iş işten geçti. Yalnızca biraz daha yaşayabiliriz. Ölmeden önce geçecek zamanı neden felsefeyle harcayalım diyorsanız daha önce bizden yazılar okumadınız demektir. Kurtuluş umudunun çok zayıf olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü kurtulacak şey kendimiziz. "Ben" demeyi bırakmadan bu iş olmayacak. Küresel kötülük bizi içeriden yok ediyor. Toplumlar önce yakınındakini öldüren

virüsler yetiştiriyor. Küresel kötülük öldürmeye uğraşmıyor, bunu ben yanılgısındaki toplumlar içeriden yapıyor.

Öleceğimizi duymanız hoşunuza gitmeyebilir. Kimsenin hoşuna gitmez. Ancak herkesin sonunun belli olduğunu unutmayın. Sonra da yakındaki birinin ölmek üzere olduğunu ve bunu fark edemediğini düşünün. Belki kurtarmak mümkün değildir, herkes sonunda ölecek, ancak bir uyarı ile zararı azaltmak veya biraz daha yaşatmak mümkündür. Bizimkisi ölüme giden bir yolcunun daha yavaş gitmesini sağlamak üzerine bir teselli.

Tüm bunları sorgulamak için "Toplumun Yok Oluşu" diye bir yazı dizisi hazırlamayı umuyorum. Nereye kadar tüketebiliriz? Ne zaman tükeniriz? Tükenen ülkeleri gören batılılar ne düşünüyor? Kendilerine sıra gelmeyecek mi? Açlıktan ölen insanlardan haberi bile olmayan lüks hayat düşkünleri bu rahatlığı ne zamana kadar koruyacak? Nasıl daha iyi ölebiliriz? gibi sorular soracağız.

Başkasına Göre Yaşamak

Dünya batının yaşam tarzını benimsedi. Avrupa'dan çıkıp bütün dünyayı saran bu yaşam tarzı yalnızca tüketmek üzerine kurulu. Aslında onlar bu yapının zirvesi. Temelde hepimizden parçalar var. Hepimizin gayretiyle insan üreten bir özne olmaktan çıktı ve tüketen bir nesne haline geldi. Bu tarz bir yaşam kapitalin gelişmesi için gerekiyordu. Biz ne kadar tüketirsek sermayeler o kadar büyüyecek ve özel yatırımlar mümkün olacaktı. Yenilik ve ilerleme sağladığı düşünülen bu sermaye etkinliği aslında kaynakların fazladan kullanılmasına neden oldu.

Tüketim kültürü kaynakları israf ederek geleceğimizden çaldı.

Aslında hepimiz suçluyuz. Batının ya da sermaye sahiplerinin yapabileceği bir şey yoktu. İnsanın en doğal davranışı diğerlerine göre hareket etmektir. Ötekinin değer yargıları bizim için önemliydi. Hepimiz grubun diğer üyeleri için önemli olmak istedik. Hayati işbölümünün bir uzantısı olarak soyluluk ve zenginlik gibi sıfatları türettik. Eskiden iyi savaşmak marifet iken önemli olmanın daha farklı yollarını keşfettik. Yalan bunlardan biriydi. İmkan bulunca diğerlerinin önüne geçmek için harekete geçtik. Diğerleri için önemli olmak istedik. Soyluluk, saltanat,

zenginlik gibi konumlar toplum içerisinde başarılı olduğumuzun kanıtıydı. Böyle bir tutumda topluma yönelik davranırsak da toplumu sadece yok etmeyi başardık. Toplum olmayı başararak insanlığı oluşturmuştuk, ben yanılığısıyla da yok ettik. Başkalarına göre yaşıyoruz ama başkaları yakında yok olacak. Tabii toplumsal canlılar olan insanlar başkası olmadan yaşayamayacak.

Temel sorun yetinmemektir. Bir kişi ihtiyaçlarını tamamladıktan sonra neden daha fazlası için uğraşır? İhtiyaçlar sınırsızdır diye bir yalan ortada gezmektedir. Bencil insanın istekleri sınırsızdır. Yetinmeyi bilmeyen de ne

mutlu olur ne de yeterli olana ulaşır. Daha önemli olma isteği bazılarımızı kör etmiştir. Grubun saygısını kazanmak için herkesin hayatını tehlikeye atmak olağan bir durum haline gelmiştir. Çağdaş dünya düzeni böyle bir tutumla meydana gelmiştir. Bazıları en önemlidir, kalan herkes de tüketerek kendimi önemli hissetmektedir. Herkesin önemli olduğunu gözden kaçırmış durumdayız. Kendimizi önemli sanmak için piyasanın kurallarını benimsedik. Başkasından daha üstün olduğumuza inandık ve herkesten daha özel olduğumuz gibi bir yalanı yuttuk. Oyunun kuralları oyunu oluşturanlarca belirlenmişti, bu yüzden biz kural koyuculardan daha az önemli olmayı kabul ettik. Yani ezilmeyi

kabullendik ki ezebilelim.

Hayata iyice yabancılaştık. Parasal düzende para gibi birer mal oluverdik. Şirket veya para gibi davranmaya başladık. Para genellikle ahlaksızdır. Ahlak dışı saydığımız şeyler ekonomi adı altında normalleştirilmiştir. Hırslı olmak, sınır tanımamak, rakipleri yok etmek, büyüklenmek, gösteriş, duygusal davranmamak vs. ne kadar yanlış davranış varsa iş hayatının kuralları haline gelmiştir. Kendimize hafifletici sebepler bularak kapitalist ekonominin ahlaksız davranışlarını normalleştirdik. Sermaye tarafından aşılana tüketim aşkını doyurabilmek için ahlaki değerlerimizi boş verdik. Parasal

düzenin içerisinde para gibi olduk. Aslımıza yabancılaşarak hırslarımızın kölesi olduk. Değerlerimize yabancılaşarak araçlarımızla beraber gelen kuralları gerçeğimiz haline getirdik. Ahlakı olmayan parasal düzenin bir parçası olduk.

Sona yaklaşırken nasıl göründüğümüzü bir düşünelim. Daha uzun bir yolumuz varken kısa ve gösterişli bir yolculuğu tercih ettik. Suçlu olan ya hepimizdi ya da hiç kimse. İnsan kaçınılmaz olarak başkasına göre yaşadı. Hatalar ortaktı, ortak da olacaktı. Birbirine suç atanlar olsa da, aslında kendimize bakmamız gerekmekte. Belki de sistemin kaçınılmaz bir hatası oluştu ve yokluğa

hızlanmaya başladık. Zaten bu tiyatronun özgür seçimle oluştuğuna inanmak epey zor. Kaçınılmaz bir şeyler olmalı, yoksa uzaktan tamamen bir hata gibi görünüyoruz.

Bu yazıda neden ölüme doğru acele ettiğimizi inceledik. Tüketim için tükenecek şeyler lazımdı. Önemli olmanın son mümessili batı dünyası tüketecek şeyler arıyor. Biz de tüketim maddesi olarak sırada yer alıyoruz. Sıra önce Ortadoğu denen tüketim nesnesine ve sonra yavaş yavaş tüm insanlığa gelecek. İnsanlığı tükettiğimizin farkına varamayacağız. Uzun ve vasat bir hayattansa kısa ve parlak olanını tercih ettik. Toplum, yani insanlığı yok

etmekle başladık. Hadi bakalım
hayırlısı.

Tarihin Terazisi

Şehrin her yanına yayılmış perişan haldeki Suriyeliler bize ne anlatıyor? "Suriyeli" bugünlerde mülteci anlamına geliyor. Oysa tarih bir tezatı barındırıyor. Suriyeliler aslında tarihi kuranlar ve uzun bir süre de efendisi olanlardır. Sefalet içerisinde sokakta yaşayan insanlar üç bin yıl tarihe hükmetmiş bir coğrafyadan geliyorlar. Onlar yazı, tarım, şehirleşme, hukuk, sivil düzen gibi pek çok gelişmenin mimarıdır. Bu süreç Amerika'nın iki yüz yıllık tarihi ve teknolojik oyuncaklarına nazaran epey etkileyici bir kayıttır.

Efendilikten mülteciliğe geçiş nasıl olur? Tarihin bir dengesi var mıdır? Biraz metafizik bir hayal olacak, ama dengeyi sağlamaya çabalayan tarihi bir teraziden söz edebilir miyiz? Bu romantik bakış vasıtasıyla Toplumun Yok Oluşu'nda eşitlik arıyoruz. Temel bir fizik kuralını tamamen metafizik bir teraziye alet ediyoruz. Neden yok oluyoruz? sorusunu özelden genele doğru çözmeye çabalıyoruz. Bir insanın neden yok olduğunu çözerek bir toplumun yok oluşunu anlamaya çabalıyoruz. İnsanlığın tarihini insanda arıyoruz.

Yok oluşun kaçınılmaz olduğunu biliyoruz. Her şeyin bir ömrü var. Yalnız özelde ömürler farklı süreler edinmekte.

Evrenin yok oluşuna kadar olan sürede gezegenler, gezegenlerin yok oluşuna kadar olan sürede de türler ayrı hayatlar sürmekte. İnsan türü içerisinde bireyin ve büyük birey olarak düşünebileceğimiz kültürlerin de ömürleri çeşitlenmekte. Bu yazıda büyük birey olan kültürlerin ya da anlayışınıza göre ülke, devlet ya da toplulukların hayatını sorguluyoruz. Toplumların hayatından yola çıkarak yazıların nihai hedefi olan insan toplumunun bir manzarasını görmeye çalışıyoruz. İnsan toplumu yok oluyor, onun içerisindeki farklı topluluklar neden ve nasıl yok oluyor? diyerek kalıpları ve örnekleri anlamaya çalışıyoruz.

Tarihin bir terazisi var mı? Bir denge kuruluyor mu? Bunu sorgulamak için öncelikle tarih okumak gerekiyor. Tarihin de milli veya hümanist nitelikte olanı değil, yeryüzü tarihi gerekiyor. Dengeyi sadece insanlıkta değil dünyanın fiziksel koşullarında da tespit edebilmeliyiz. Mesela gezegenin yok oluşunu doğuşuna tezat olarak incelemeli ve insanlar arasındaki terazinin nesnel bir temelini evrensel kurallarda görebilmeliyiz. Bir kişinin hayatını görelî biçimde anlatması gibi, insanlığın da anlattıklarının görelî olduğunu düşünmeliyiz. Toplumun gerçek bir manzarasını edinmek için resmi insanlık tarihinden de azat olmalıyız. Mesela şu bizim "akıllı insan" anlayışını

sorgulamalıyız.

İnsan gerçekten de akıllı mıdır? Neden sadece biz akıllıyız? Çağdaş toplum bu soruları saçma bulmaktadır. Diğer canlıları öldürüp yiyebildiğimiz ve kendimizden başka kimseyi anlayamadığımız için akıllı olduğumuz savunulmaktadır. Çevremizden bir kişi yalnızca kendisinin akıllı olduğunu savunsa yadırgarız. Zekası ile övünenleri kibirli olmakla suçlarız. Halbuki bizim de hayat içerisinde yaptığımız bundan farklı değildir. Bu davranış elbette tepkisini getirmektedir. Başkalarını yok sayarak insanlık kendini yok etmektedir.

Hayati dengeyi kaybetmiş olmalıyız. Bir tür neden diğerinden üstün olsun? Neden bir millet diğerlerinden daha üstte yer alsın? Bir kişi toplumun diğer üyelerinden daha yüksek olabilir mi? Olmaktaysa bunun bir denge unsuru yok mudur? Zeki olmak isteyen insan aptallığı da kabullenmektedir. İnsanlık olarak zekamızla övünürken kaynakları israf edip yok oluşa doğru koşmamız bunun kanıtıdır. Ne kadar akıllıyız ki bunu fark bile edemiyoruz. Aklımızla övünürken yaşamayı unutuyoruz ve terazinin yalnızca bir tarafına yükleniyoruz. Yalnız öbür tarafın ağır geleceğini gözden kaçırıyoruz.

Şu bizim hızlı yok oluşumuz tarihteki

medeniyetlerin yok oluşuna benziyor. Her devlet yükselmiş, duraklamış ve çökmüştür. İnsan da doğmuş, büyümüş, olgunluğa erişmiş ve ölmüştür. Hayatın kaçınılmaz döngüsü içerisinde "zaman" dikkat çekmektedir. Asıl sorun ne kadar uzun sürede yok olacağımızdır.

Halihazırda mutlak olan hızlı tüketimle yakına gelmektedir. Toplumun yok oluşu çağdaş hızlı yaşam sonucunda yaklaşmaktadır. İnsanlık olarak acele gidişimizi anlamak için yazıyorum. Hayata dair bir sürü sorumuz varken kaybolup gideceğiz. Yine de görsel olarak etkileyici biçimde yok olacağız. Bu da bir şey.

Zalimi Takip Etmek

Thomas Hobbes(1588-1679) insanın doğa durumunda yalnız, fakir, mutsuz ve kısa bir hayat sürdüğünü söylemektedir. Doğa durumu derken herhangi bir toplumun kurallarına bağımlı olmadan sadece kendi değerleriyle yaşamayı kast etmektedir. İnsanlar düzen ve güvenlik için doğa durumunu terk etmiş, özgürlükten feragat ederek toplumsal sözleşme yapmıştır. Haklarını tevdi ederek devlet gibi bir üst güce yatırım yapmışlardır.

Hobbes'a göre devletin gücü sınırsızdır. Doğa durumundaki acımasız hayatta

yaşamak bile mümkün değilken devlet altında özgür bir yaşam talep etmek saçmadır. Devlet Leviathan gibi bir yaratık olabilir, gerekli kötülüğü yapabilir ki toplumun düzeni korunsun. Bu düşünceleri özgürlükleri kısıtladığı ve devlete fazla güvendiği için eleştirilmiştir. Günümüzde saçma bulunmaktadır. Ancak unutulmuş bir şey vardır ki filozoflar genellikle içinde buldukları toplumun ürünüdürler. Hobbes İngiliz İç Savaşı'nın bir sonucu olarak gördüklerini betimlemiştir.

Ona göre devletin gücü sınırsız olmalıdır. Devletin gücü tartışmaya mahal vermemeli ve mutlak olmalıdır. Herkes eline silah alıp başkalarının

malına ve canına kast etmesin diye en güçlü silah devlette olmalıdır. Bireylerin üzerinde üçüncü bir güç olarak yer almalıdır ki doğa durumundaki sonsuz savaş dinsin. İnsan doğa durumunda sahip olduğu hakları devlete vermelidir ki hayat daha mutlu olsun. Mesela başkasını öldürme, başkasının malına el koyma gibi doğal haklar artık devletindir. Bireylerin küçük öldürme hakları devlete bağışlanınca büyük bir savaş makinası ortaya çıkmaktadır. Günümüz devletlerinin dayandığı temel ilke bireylerin doğa durumundaki her şeyi yapabilme haklarıdır.

Bunları Hobbes söylüyor, ancak

dediğimiz gibi kendi başına söylemiyor. Bizden ve bize yönelik söylüyor. Mevcut olanı iyi betimlediği düşünülebilir. Bugün politik filozofların tüm çabalarına rağmen politika doğa hakları üzerine bina ediliyor. Bu çağlardan beri böyledir ve böyle de gitmektedir. Yani devletler doğa içerisindeki vahşiler gibi hareket etmektedir. Tarihte devletlere kimlerin liderlik ettiğini düşünelim. Her zaman savaşçılar yeğdir ve fatihler tarihin baş köşesindedir. Tarih denince akla savaşların gelmesi ne ilginçtir. İnsanlık olarak geriye baktığımızda en güçlüyü, en acımasız ve en çok savaşanı hatırlamaktayız.

Bir diğer tabirle “zalimi” takip

etmekteyiz. Önderleri en güçlülerden seçmekteyiz. Birbirimize karşı işlemediğimiz suçları “öteki”lere işlemesini beklemekteyiz. Tarih boyunca zalim olanın lider olmasını seçmişiz ki bağışladığımız öldürme hakkını layığıyla kullansın ve bizim taraf için başka tarafları sömürsün. Doğal haklarımızı en iyi yansıtanı belirlemek için devletleri güçlerine göre sınıflamışız. En çok öldüreni en gelişmiş ve en yüce haline getirmişiz. Aslında bunun feragat ettiğimiz hakların bir yansıması olduğunu da fark etmemişiz.

Zalimi takip etmişiz, çünkü zalimiz. Toplumun yok oluşuna doğru, hayatın dikine gitmişiz. Suçu bireyden alıp

devlet gibi kurumlara verince geçici bir çözüm sağlamış, ancak sistematik yok oluşa zemin hazırlamışız. Burada sorun devlet değil, insan üzerinde yer alan tüm kurumlardır. Kurumları insanların oluşturduğunu fark edemiyor, kontrolden çıkarıyoruz. Şirketlerin dünyayı yok etmesine seyirci kalırken siyasi iktidarların da resmi suçlarını teşvik ediyoruz.

Yeterince zalim olamayan, zalimliği sisteme bağlayamayan bizler şimdi batıya yetişmeye çalışıyoruz. Daha zalim olanı takip ediyoruz. Onlar şu an tüketişi sorgulamıyor, çünkü bizim gibi tüketecek malları var. "Ben" körlüğündeki Ortadoğu malları

tüketilirken anlamaya çabalamıyoruz. Ülkeler ibret almak için yetmiyor, dünyaya da bakmıyoruz. Biz doğa her zaman tüketilmeyi bekliyor gibi davranıyoruz, ama yüzyılın ortasında Anadolu'nun doğusu yaşanmayacak hale gelecek. Sadece bu taraf değil, dünyanın tamamı insanın tüketimini yansıtacak. Dünyanın ölmesini coğrafi bir olay olarak değerlendirmeyi bırakıp zalimliği fark etmeliyiz. İçinde bulunduğumuz zulüm her şeye yöneliktir, yaşam alanlarımız da dahil.

İnsanüstü Güçler

İnsanüstü güçler denince Süpermen ya da Örümcek Adam gibi kurgu eserler aklımıza gelir. Gözleriyle çeliği eritenler veya bir treni sırtında taşıyabilenler insanüstü kabul edilir. Ne var ki insanüstü güçler gerçekte süper kahramanlar değil, bildiğimiz kurumlardır. Devlet bu kurumların en ünlü örneğidir. İnsanın üzerinde yer alarak insana dair her şeye hükmetme yetkisi vardır. Şirketler de insanüstüdür. İnsanlığın geleceğini devletlerden daha çok ve kesin bir biçimde belirlemektedirler. Şirket ve devlet gibi kurumlar bireylerin yapamayacağı

şeyleri yapmakta yetkindirler.

Kurumsallaşma nasıl ortaya çıkmıştır? İlkel insan neden devlet gibi bir şeye ihtiyaç duymuştur? İlk devletler olarak bilinen Asya ve Mezopotamya uygarlıkları aslında işlerin idare edilmesine yarayan basit kurumlar oluşturmuşlardır. Bugünkü devlete çok benzemeyen bu kurumlar insana atfedilemeyecek işlere yürürlük kazandırmışlardır. Yani bireylerin üzerine alamayacağı işgal ve iş bölümü gibi çalışmalarını insanüstü bir güç altında meşru kılmışlardır. Her ne kadar güçlü ve haklı olsa da bir insanın üstlenemeyeceği şeyler vardır. Bir bölgenin ötesindeki topraklar ve

binlerce insanın yaşamı da buna dahildir. İlk devlet benzeri yapılar eylemleri anonim kılmak ve insanlara bireyden daha meşru biçimde hüküm vermek için kurulmuştur.

Kurumsallaşma insanların işine yaramıştır. Kötü örnekler olsa da insanlık refah içinde yaşamayı devlet ve benzeri kurumlara borçludur. Ancak rahat bir hayatı getiren kurumsallaşma yok oluşu da getirmektedir. İnsanlık üzerimizde yer alan devlet ve şirketin muazzam gücü karşısında çaresiz kalmıştır. Kurumun gücünü kullanan tüzel yapılanmalar insanlığa zarar veren bir büyüme içerisindedir. İnsanlığın yok oluşu insan üzerinde yer alan şirketlerin

tüketimi ile gelecektir. Bu da normal sürelerde değil, doğa üstü bir güç gibi ani ve kuvvetli biçimde gerçekleşecektir.

Devlet ve şirket gibi insan üzeri kurumların hepsi insandan daha yetkili ve haklı olmaktadır. Bu güç kötü niyetli insanların yönlendirmesiyle topluma kast etmektedir. İnsanlık üzerindeki bir güç insanlığa zarar vermektedir. Kontrolden çıkmış bir süper gücü düşünürsek kurumsallaşmanın topluma verdiği zararı görebiliriz. Büyük bir potansiyel enerji var ve bizi yok etmesine hukuki zemin mevcut. Güç bize yönelirse kendi haklarımızı teslim ederek kurduğumuz kurumlar bizi yok edecektir. Çağdaş

kapitalist sistem bunun aracıdır.

Fevkalbeşer, yani insanüstü tarihin ilk dönemlerinden beri hayallerimizde mevcuttur. Her zaman üstün insanları düşünmüşüzdür. Aslında insanüstü bir gücü çoktan ve sistemli biçimde oluşturmuşuzdur. Gözden kaçırdığımız şey bunun bir bedelinin olmasıdır. Hayaller nedensellik bağlarıyla oluşmaz. Bir masalda ya da sinema filminde yapay gerçeklikte düşünürüz. Oysa bizim gerçeğimizde insanüstü olmanın götürüsü vardır.

Bize teknolojiyi getiren, doğal kaynakları tüketerek insanların hiçbir şekilde üretemeyeceği şeyleri üreten

şirketlerin aldığı bedeller vardır. Bunlar hukuki olarak insanlıktan üstün olmak ve insanın suçlarını şirketin gelişmesi olarak yansıtmak gibi tezatlardır. Bir insan doğayı kirletip anlamsızca tüketse suç olmakta ve ayıplanmaktadır. Bir şirket bunu yaptığında endüstri ve gelişme olmaktadır. İnsanın insanı öldürmesi de suçtur ancak devletler bunu büyük ölçüde yapınca milli gurur haline gelmektedir. Devlet bu işin masum hali olabilir, ancak onun evladı olan şirket; yani ortaklık insanüstü gücü kendi üzerimize çevirmiştir.

Özel Teşebbüsün Dayanılmaz Hafifliği

Sosyalizmin en kötü yanının özel teşebbüsü engellemesi olduğu söylenir. Toplumculuk olarak Türkçeye çevirebileceğimiz sosyalizm toplumu öncelikli olarak savunmaktadır. Bireyin bütünü önüne geçmesi hoş karşılanmaz. Özel teşebbüs dediğimiz bireysel çabalar da güdük kalır. Devlet eliyle yapılan tüm işlerde bu eksiklikten bahsedilir. Memur kendi bireysel çıkarına değil devlet için çalıştığından, işlerin verimli yürümediği söylenir. Nitekim çağdaş dünya düzenine uymada devletler geri, özel teşebbüsler ileridir.

Yirmi birinci yüzyıl ülkemiz de dahil geri kalmış tüm toplumların çağdaş kapitalist sisteme ayak uydurduğu zamandır. Hala direnenler olsa da özelleştirme cereyanı her yanımızı sardı. Devlet kurumları özelleştirilerek verimli ve yenilikçi bir düzen tasarlanmaktadır. Özel teşebbüs işçiyi daha çok çalıştırmakta ve daha fazla üretmektedir. Böylelikle yatırımlardan maksimum getiri amaçlanmaktadır.

İş verimi için özelleştirme şart gibi görünmektedir. Ayrıca Özel teşebbüs piyasayı kendi çıkarları için daha iyi okumaktadır. Özel teşebbüs daha çok çalıştırmakta ve daha çok tüketim ürünü üretmektedir. Ekonomik olarak

baktığımızda mevcut sistemin bunu talep ettiği aşikardır. Buradaki sorun dünyada o kadar iş ve kaynak olup olmadığıdır.

Dünyada o kadar iş var mı? Binlerce insanın yaptığı işi bir makine hemen halledebilmektedir. İnsan enerjisine muhtaç olmadığımız bir dönemdeyiz. İkincil enerji kaynaklarımız var. İş artık insana bağlı değildir. Buna rağmen özel teşebbüsün işçiyi daha çok çalıştırmasını teşvik etmekteyiz. Sonra da işsizlik var diye kara kara düşünmekteyiz.

Kaynakları tüketip kaynak yok diye ağlıyoruz. Daha çok üretimin daha iyi olduğunu savunuyoruz, ancak

kaynakların sınırlı olduğunu unutuyoruz. Şirketler daha çok üretiyor, ama o kadar kaynağımız var mı? İşleri özel teşebbüse teslim ederek büyük bir gerçeği gözden kaçırıyoruz. Belki de acı bir gerçeği görmezden gelmek için buna izin veriyoruz. Sınırlı kaynakları sınırsızca tüketebilmek için toplumun gözetimini eleyerek özel teşebbüsün bencilliğine başvuruyoruz.

Kaçınılmaz sona gözlerimizi kapatarak giriyoruz. İnsanın ve doğanın sömürülmesine yüz çeviriyoruz. Yanlış soruları soruyoruz. Günü kurtarmak adına sorulan tüm sorular düzenin bir bileşeni haline gelir. Özel teşebbüs çağdaş ekonomik sistemde hayati bir

gerekliliktir, ancak çağdaş ekonomik sistem ne kadar gereklidir? bunu sormalıyız. Kötü bir düzenin içinde kötü olanı sürdürmekteyiz, sürdürmezsek yok olmak kesindir. Öte yandan sistem de toptan yok oluşa gitmektedir.

Sistemin doğal bir sonucu olan işsizlik çözümlenmesi gereken bir sorun olarak bizi beklemektedir. Yeterli iş yok. İnsanların da çalışması gerekir. Yalnızca geçim amaçlı değil toplumun refahı için meşgul olmalıyız. İnsan bir şeylerle uğraşmayınca başka şeyler arar ve bu başka şeylerin birbirimiz olması da kuvvetle muhtemeldir. Ne var ki işsizlik bu düzenin masum bir hatasıdır. Asıl ölümcül olan tüketimdir. Dünya

kaynaklarını bencilliğe emanet ederek hovarda biçimde harcanmasına göz yumuyoruz.

En büyük sorunumuzu özel teşebbüse emanet ederek sorumluluktan kaçtığımızı düşünüyoruz. Üretimi devrederek hafiflediğimizi sanıyoruz, ancak bedelin ağırlığı altında ezileceğiz. Amacımız felaket habercisi olmak değil, yalnızca bunu anlamak. Yalnızca katılımizin kim olduğunu fark etmek.

Devrim Mümkün m

Toplum yok oluyor dediğimizde are olarak devrim gibi köklü değişiklikler önerilmektedir. Böyle değişikliklerin günümüz toplumunu hazırlayan devrimlere benzemesi endişe vericidir. Devrim insanlığın sorunlarına bir çözüm olarak gündeme gelmektedir. Kısa zamanda yaşanacak köklü değişimler ile kurtulabileceğimiz savunulmaktadır. Ne var ki devrimler iktidar aracı olmaktan ileri gitmemektedir. Bütün devrimler insanlık açısından başarısız olmuştur. Kısa zamanda emrivaki türündeki yapılanmalar toplumun geneline ulaşmamaktadır. Hep birlikte değil, bir

zümreye devrim yapılmaktadır. Tarihteki birçok devrimin sonucunda hayat değil ölüm ürettik.

Fransız Devrimi ilk akla gelen devrimlerdendir. Baskıcı bir kralın yerine baskıcı bir meclisin gelmesini sağlamıştır. Milliyet denen varsayımı kuvvetlendirmiştir ki milliyet adına işlenen cinayetler din adına işlenenleri geçmiştir. Halk devrimi diye yapılan Fransız Devrimi tarihin en büyük tiranlarından birini yaratmıştır.

Napolyon daha sonra cumhuriyet tarafından imparator yapılmıştır. Bu devrim birçok siyasi devrimden bir tanesidir. İnsanın siyasi oyunlarına rastgele bir örnektir. İktidar

mücadelelerinden daha büyük devrimler mevcuttur.

Tarihte iki büyük devrimin başarılı olduğu ileri sürülür. On bin yıl önce yapılan Tarım Devrimi ile iki yüz yıl önce yapılan Endüstri Devrimi başarılı sayılır. Tarıma ve endüstriye uyum sağladığımız savunulmaktadır. Bununla birlikte devrimin amacı gözden kaçırılmaktadır. İyi bir hayat için yapılan devrimler iyi olana yol açmamıştır. En faydalı devrim denebilecek Tarım Devrimi bile yarım kalmıştır. Burada tarım ürünleri tüketmemize değil, devrimin getirdiği olanakların ne için kullanıldığına dikkat edelim. Aynen endüstri gibi, gözden kaçırdığımız şeyler

var.

Bitkilerden gıda elde etmeyi biliyoruz, ancak hala et yiyoruz. İhtiyaçlarımızı tamamen bitkilerden karşılayabilecek durumdayız, ama hayvanların öldürülmesini talep ediyoruz. Aslında sorun et yemek değil. Devrimdeki garip durum da burada ortaya çıkıyor.

Hayvanları biz öldürmüyoruz. Devrim yapıp evlerimize çekildik ve başkasının bizim için vahşi av yaşamını sürdürmesini bekliyoruz. Çoğumuz bir hayvana kıyamayacak kadar yufka yürekliyiz. Canını acıtmayı bile düşünmeyeceğimiz canlıları afiyetle yemekte de tereddüt etmiyoruz. Buradaki yabancılaşmanın sınırlarını düşünelim.

Tarım toplumunda yaşıyoruz, gelişmiş olduğumuzu iddia ediyoruz, ama başkasının bizim yerimize öldürmesi şartıyla vahşi tüketimi teşvik ediyoruz. Şehir hayatındaki nazik insanlar olarak öldüremiyoruz. Başkasının öldürmesi için para veriyoruz. Bunun hayvanla sınırlı kalmayacağını da düşünemiyoruz. Bu tüketim ve yabancılaşmanın nerelere varabileceğini bir düşünelim.

Tarım Devrimi'ni yapmış sayılsak da, henüz devirememiş oluyoruz. Çevreci bir tüketimi yalnızca hayvan sevgisine de bağlamamak gerekiyor. Et yemek bir suç değildir, ancak tüketim anlayışı buradaki kilit noktadır. Öncelikle ekonomik ve biyolojik nedenlerle et

tüketimini azaltmak gerekiyor. Et üretimi küresel ısınmanın %20'sine neden oluyor. Hayvanlar ve onları tüketmek için emek veren insanlar sera gazlarını artırıyor. Gıda değerleri açısından eşit bir bitkinin üretilmesi hem çevresel hem de ekonomik açıdan daha faydalıdır. Saklama koşulları ve uzun ömrü nedeniyle bitkisel tüketimi tercih etmek dünyanın geleceği açısından olumludur. Belki de vejeteryan ve vegan beslenme buna bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Dünyayı kurtarmanın bir yolu olarak insanların tepkisidir.

Diğer başarılı devrimimiz, Endüstri Devrimi de yarım kalmıştır. Endüstri İngiltere başta olmak üzere Batı Avrupa

devletlerinde ortaya çıkmıştır. Endüstri, yani sanayi, için temel motif insan harici bir enerji kullanmaktır. Hammaddeyi makine işleyecek, ancak gerekli güç insan kasından değil farklı bir enerji türünden elde edilecektir. Başlangıçta akarsular ve kömürün yakılması ile gerekli hareket enerjisi elde edilmiş, giderek enerji çeşitleri artırılmıştır.

Endüstri devriminin nedenleri dikkat çekicidir. İkincil enerjilerin kullanılması fikri insanlara zahmet olmamak için değil, başka insanların işini ele geçirmek içindir. Avrupa başta tekstil ürünleri olmak üzere birçok malı Hindistan gibi Asya ülkelerinden ithal ediyordu. Asya'da işçilik çok daha ucuz

olduğundan ürünler daha ucuza geliyordu. Özellikle popüler ticaret ürünleri olan ipekli kumaşlar ve kaliteli dokuma ürünleri işçiliğe ihtiyaç duyuyordu. Enerjiyi kullanarak buhar üreten ve buharı da hareket için kullanan Avrupalılar Asya işçilerinden daha ucuz bir iş gücü bulmaya çalışmışlardı. Endüstri Avrupa'nın işçisiydi. İlk olarak da tekstil sanayisinde kullanıldı. Gerekliliği için değil tüketim için yapılmıştı. Güzel kumaşlar için, tüketicinin talebini karşılamak ve satış yapabilmek için devrim adı altında farklı enerji gündeme geldi.

İki devrimden de tüketmeyi bilmediğimizi anlayabiliriz. İlkinde neyi

tüketeceğimiz sorun iken sonrakinde ne kadar tüketileceğimiz sorun olmuştur. İki devrimin de toplumu yok eden tüketim alışkanlığımızın temellerinde yer aldığını söyleyebiliriz. Bedensel enerjiyi aldığımız gıdanın türünü değiştirdiğimiz tarım; ve gıda enerjisini doğal kaynaklarla değiştirdiğimiz endüstri benzer amaçlara sahiptir. Tarım nispeten masumdur, yiyecek bir şey yokken yapılmıştır. Endüstri ise satış için yapılan ve yalnızca tüketen bir anlayışın ürünüdür.

Şimdi Dijital Devrim gündemdedir. Burada enerjinin tamamen bize yabancılaştığı ve ekranlarda yaşadığımız döneme giriyoruz. Tarım ile enerjiyi

bitkilerden sürekli biçimde almaya başladık. Her zaman başaramadık, ama genelde iyi bir değişiklikti. Endüstri ile bitki ve insan sürecini çoğunlukla fosil yakıtlar ile değiştirdik. Tarım hayati bir kurtuluş sağlamıştı, endüstri de hayati yok etti. şimdi Dijital Devrim ile yalnızca yok oluşa gözlerimizi kapatıyoruz. Sorunlarımız muazzam ölçüde arttı, ama ekran başında bunu unutabiliyoruz. İsteddiğimiz gibi yarattığımız sanal dünyamızda hayatın sona ereceği gerçeğini görmezden geliyoruz. Sonuçta gittikçe yabancılaşıyor ve bizden olmayan devrimlere yol açabiliyoruz. Bu büyük devrimlerin içinde siyasi devrimlerin de yalnızca görüntüde devrim olmasını

sağlıyoruz.

Gelişmişlik Sorunu

Gelişmişlik çevredekilere göre daha iyi durumda olmaya işaret eder. "Gelişmiş" ülkeler ise diğerlerinden daha güçlü olanlardır. Neyin iyi olduğunu ya da gücün tanımını tartışmak gerekir.

Günümüzdeki uygulamaya bakarak genel gelişmişlik anlayışını sorgulamak mümkündür. G8 denilen en gelişmiş sekiz ülke vatandaşlarının mutluluğu ile değil devletlerin güçleri ile tanımlanmıştır. Dünyanın küçük bir bölümünü oluşturmalarına rağmen ekonomik hasılanın üçte ikisinin sahibidirler. Bu ülkeleri referans alarak gelişmişliğin sonunu sorgulayacağız.

Gelişmenin bir sınırı var mıdır,
gelişmenin sonucunda ne olacaktır?

Birçok ülke "gelişmekte olan"
kategorisinde "gelişmiş" olmayı umut
etmektedir. Her ülke gelişmiş olabilir
mi? Burada hemen ekonomik durum göze
çarpmaktadır. Gelişmiş dediğimiz
diğerlerinden üstün olandır. Yani her
zaman altta kalan birileri olmalıdır.
Zenginlik de gelişmişlik gibidir.
Varlıklarını fakirlere borçludurlar.
Herkesin gelişmiş olmayı umut etmesi de
birilerini geride bırakmak istemesi
demektir ki gelişmişliğin sonucunun
birilerinin geride kalması olduğunu
öngörebiliriz.

Gelişmiş olmanın bir sonuç olmadığı da gözden kaçmamalıdır. Gelişmiş ülkeler sabit durmamaktadır. Gelişmiş olmaları onların halihazırda yeterince güçlü olduklarını ve hala güçlendiklerini ifade eder. Daha da büyümeye çabalamaları bize gelişmişliğin bir hedef olmadığını belli eder. Gelişme bir buluş, keşif ya da meziyet gibi ulaşılabılır değil; ulaşılmaz olandır. Gelişmişlik bir yarıştır ve sonu görünmemektedir. Gelişme tüneli zifiri karanlıktır ve bir yerlere ulaşmamız mümkünken bu tünelin içinde sonsuza dek kaybolmaktayız.

Yolculuğun bir sonu var. Bu da yolun sonu değil, bizim sonumuzdur. Toplumun Yok Oluşu ne yazık ki hızla yol aldığımız

bir yarıştan ibarettir. Herkesin zengin olmaya çalışması gibi, her ülke gelişmiş olmak için çabalıyor. Arada istisnalar çıksa da insanlık yok olmaya uğraşılıyor. Doğal hukuk burada gündeme geliyor. Suçun ve cezanın mevzuatta belirtildiği pozitif hukukun anlayışının aksine; doğal hukuk doğada bir hak tecellisinin bulunduğunu ifade eder. İlahi adalet olarak da benzerleri bulunan bu anlayışa göre hayat bir düzen içerisindedir ve her eylemin bir karşılığı vardır. Her şeyin hakkını bulması yalnız zaman meselesidir. Tabi bunu fark etmek gerekir.

Gelişmiş olmak için geri kalmışlar da gerekir. Gelişmiş olanın geri kalması da

daha sonraki bir gerekliliktir. Fark etmek burada kilit önemdedir. Her şey doğar ve ölür. Tarihin Terazisi gelişmişlik yarışının sonucunu bize belli ediyor. Çok yakında her ülkenin doğup ölmesi gibi insanlık da gelişme hayalleri içindeyken hayatına son verecek. Gelişmişlik için bedel ödemeyeceğimizi sananlar varsa çok şaşırarak. Gelişmiş bir hayat için hayatın sonuna ve toplumun yok oluşuna yarışıyoruz. Ancak felsefeyle meşgul olanlar Rousseau'nun medeniyet eleştirisini ve Anaksimandros'un apeironunu tanıyacaklar. Biraz çevresinden haberi olanlar dinlerin neden adaleti öğütlediğini anlayacaklar. Tarihin de uygulamalı felsefe olabileceği insanlık tarihe karışırken anlaşılacak.

Bizi Kim Öldürüyor

Bizi kim öldürüyor? Bombalar patlıyor ve bizler ölmüş oluyoruz. Öldükten sonra ne diyoruz ya da öldükten sonra ne isteyebiliriz? Toplumsal canlılar olan bizler her şekilde ve her yerde bir şeyler söyleriz. Biz birbirimize bağlı olduğumuz için insanız. Birbirimiz için bir şeyler ifade ederiz. Ölünce de konuşuruz, insanlık namına. Hele ki hiçbir değerimiz yokmuş gibi silinmişsek, bir bombayla rastgele katledilmişsek, ölü bedenlerimiz bizden talep eder.

Katil kim? Bizleri kim öldürüyor? Ölüye

bir vefa borcu olarak bunu tespit etmeli ve insanlığa yanıt vermeliyiz. Faili meçhul saldırılarda herkes bir tahminde bulunuyor. Katilin tam da istediği gibi oluyor. Her kafadan bir ses çıkıyor ve herkes birbirini suçluyor. Sonuç olarak asıl suçlular daha da mutlu oluyor. İnsanlar birbirine düşer ve birbirlerini öldürürlerse bunları yenmek daha kolaydır. İşte günümüz toplumunun genel bir görünümü.

Herkesin zararından kim yararlanır? Daha doğrusu herkesin zarar görmesinden kim yarar sağladığını sanır? Tabi ki toplumu yok eden, insanlığı tüketenler; yani tüketim kültürü bu zararın mimarıdır. Dünyayı tüketmek

üzerine kurulu olan düzen, Ortadoğu'dan başlayarak insanlığı da tüketmiş durumdadır. Herkes bu düzenin dolaylı bir parçasıdır, ancak merkeze yakın olanlar daha etkilidir. Önce biz öldüğümüze göre merkez biz değiliz. Para denen politik savaş aracının sahipleri oyunun kurallarını koyuyor. Biz de tüketim malzemesi gibi harcanmayı bekliyoruz.

Ortadoğululaştıramadıklarımızdan mısınız? O halde sıradasınız. Buradaki insanlık bitince sıra size de gelecek. Her yer bir gün Ortadoğu olacak. Bencilliğin milliyeti, dini, kültürü olmadığını göreceğiz. Bencillik dinleri de milliyetleri de kullanır ve mümkünse

tüm bunları birbiriyle çarpıştırır.
Eskiden cephe savaşları vardı.
Karşıdakinin düşman olduğunu bilir ve
savaşıp sonuç elde ederdik. Şimdi
herkesin düşmanı olan bir düzen
içerisindeyiz. Karşımızda savaşacak bir
düşman yok. İçinde yaşadığımız düzen
ve belki onu yönlendirenler bizi yok
etmekte.

Küresel ekonomi küresel felakete
dönüştü. Tüketim malzemesi için sıra
hayatlara geldi. Birileri ölmeli ki
başkaları yaşasın. Bu birileri gittikçe
çoğalacak ve son insana dek tüketim
sürecek. Son insan da tükendiğinde belki
dünya rahat bir nefes alacak ve dünya
ancak o zaman kurtulmuş olacak.

Gelişmiş adı altındaki devletler dünyayı tüketenlerse ve tüketim için geri bıraktıkları toplumları yiyorlarsa insanlıktan umudumuzu kesebiliriz. Tüm bu yazılanlar ve felsefe de ancak bir işe yarayabilir. Katilimizin kim olduğunu bilmek. Bilmeden yok olmamak için felsefe yapın.

İnsandan Kalan

Bir yıldız ne zaman ölür ya da insan sönünce geriye ne kalır? İnsan olmak ne bırakır bizlere ve ne yaşattık hayata? Yıldızlar söndüğünde insanın hammaddesini bırakır. Elementler bize ve diğer canlılara doğru yola çıkar. Diğer canlılar maddeyi yalnızca canlılığa dönüştürürken insan insanlığa da dönüştürür. İnsan yıldızlardan aldıklarını toplum dediğimiz bütüne harcamıştır. Gerçi şimdilerde toplumu da harcamaktadır, ama bu henüz farkında olmadığımız bir şey. Modern öncesi insan et ve kemikten ibaret değildir, birbirimizle dayanışmamız bizi insanlığa

bırakmıştır. İnsan sonrasına mirastır. Bazen insanlar arkasındakilere borç da bırakır. İşte "modern" atalarımız bu hoyratlıkla geride borç bırakıyor.

İnsan hayatı ne üretir? Varlığın her türlü bir dönüşüm içerisindedir. Bir biçimden öbürüne dönüşür ve geride bir şeyler bırakır. Bir yıldız enerjisini tükettiğinde farklı bir cisim oluverir. Önceden ne kadar sıcaksa şimdi de o kadar soğuktur. Artık ona yıldız demeyiz. Değişen nedir? Yıldız aslında farklı bir nesne değildir. Ancak sönmüş olduğundan ona yıldız demeyi bırakırız. Görüntüsü değişmiştir. Mevcut varlığı öncekinin bir dönüşümünden ibarettir. Ancak bizim için geride bıraktığı

önemlidir. Geride ne bıraktıysa anlamı odur. Peki insan sönünce ne kalır geriye?

Hepimiz ölüp gideceğiz. Bizdeki sönme olayına ölüm diyoruz. Sönünce ardımızda ne kalır? Eser veren, toplum içinde yaşayan canlılar olarak ceset kaldığını söyleyemeyiz. Biz topluma miras kalırız. İnsan diğerlerini yaşatarak kendisi de yaşar. Herkes bir şekilde bir şeyler bırakır. İnsandan geriye en azından anıları kalmıştır. Topluma miras eden insan toplumu yok ettiğine göre yazımızın amacını da fark etmiş oluruz. Bizi anlamlı kılan toplumu yok ediyoruz.

İnsan ölüyor ve geriye mahvolmuş bir çevre bırakıyor. Bir insan çevresine

zarar vermiŒse hoŒ karŒılanmadıđını ve toplum tarafından yaŒatılmadıđını dŒŒnebiliriz. KŒtŒ anıları yaŒatmak istemeyiz. DŒnya için kŒtŒ bir anı olan insanlık da geriye yok oluŒtan baŒka bir Œey bırakmamaktadır. İnsanlıktan kalan koca bir yokluktur. Hatırlanmaya değmediğimizi sŒyleyebiliriz.

Kalıcı olarak ne bırakabileceğimizi dŒŒnelim. Hayatın bile Œekli deđiŒsin, ama bıraktığımız Œey kalsın. Evren yok olunca bile kalacak olan nedir? İnsanlar ŒldŒğŒnde kalan Œeydir. Anılar her zaman yaŒar. İnsanlığın benliği insanların tecrŒbelerinden oluŒmuŒtur. Hayatta iken yaŒadıklarımızla yaŒatırız da. İŒte toplum, yani insanlık yok olunca

kalacak Şey: anılar. Bireyin ölümüyle
paralel, toplum da ölünce hayat
bütününe bir tecrübe olarak kalacak. İŞte
bu acı insanlık tecrübesini işe yarar
kılmak için toplumun yok oluŐunun
sebeplerini anlamaya çalıştık.

İnsanlığın Sonu

Toplumun Yok Oluşu insanlığın sonu anlamına gelmektedir. Toplumsal bir canlı olan insan, toplum olmadan olamayacaktır. Bu yazı dizisi de ölümle nihayete ermektedir. Toplumun sonu ile aslında insanın ölümü kastedilmektedir. “Ben” derdindeki sistemimiz sürdükçe giderek hızlanan bir yok oluş evresinde ilerlemekteyiz. İşin kötüsü, kimse nereye gittiğimize bakmıyor. Gelişme adına işlediğimiz kötülükler bizi önümüze bakmaktan alıkoyuyor. Yok oluşa gelişmişlik meşguliyeti ile sürükleniyoruz.

Bireyin ölümü genellikle planlanmaz. Hayat ani ve beklenmedik biçimde sona erer. Her ölüm erken ölümdür derler. Bu insanlık için de böyle olacaktır. İnsanın hayatında insanlığı görmeye çalışırsak genç yaşta hiç beklenmedik şekilde öleceğimizi söyleyebiliriz. Belki birkaç kuşak daha hayatını yaşayacak, ancak nice çağlar atlatan insanlık bindiği dalı tükettiği için yakında yok olacak. Gelişme ile meşgul olduğumuzdan hayatı sorgulamıyor, hatta göremiyoruz bile. Hayatın genel bir görünümü için sitemizdeki gibi felsefe yazılarını göz ardı etmeyiniz.

Dünya yüzyılın sonunda insan için cehennem yeri olacak. Kendi

kıyametimizi hazırladığımız söylenebilir. Bazı gelişmiş dostlarımız yeni dünyalar peşindedir. Batıdan yeni dünyalar hoş görünmektedir, ancak eldekinin kıymetini bilmiyorsa yenileriyle de yaşayamayız. Şunu kesinlikle anlamak gerekiyor: Daha yeni bir dünya yok. İnsanlık ilk çağlardan beri hep yeni dünyaların peşinde koşmuştur. Doğa ana bize yeni yerler sunmuştur. Her seferinde yeni dünyayı eskitmeyi başarmışızdır.

Önceleri Mezopotamya yeni bir dünya idi. Tarım gibi şeyler yaptık. Yenilikler ürettik. Asya ve Avrupa sonraki yeni dünyalardı. Kıymetini bilemedik. Amerika dediğimiz yeni dünya bir umut oldu. Sonraları fark ettik ki dünyada

daha yenisi kalmamış. Amerika umutsuzların umudu, göçmenlerin hedefi, özgürlükler ülkesi iken; eskiye katıldı. Şu an ABD. dediğimiz eski imparatorlukların bir özentisi burada hüküm sürmektedir.

Yeni dünyamız Amerika'nın doğumunu haber veren Bağımsızlık Bildirgesi'ne nazaran Bağımlılık Bildirgesi yazmak istiyorum. Böylelikle ABD. nin önderi olduğu tüketim toplumunun sınırsız özgürlük ve tüketim anlayışının aksine bağımlı olduğumuz değerleri hatırlayabiliriz. O kadar da bağımsız olmadığımızı anlayabiliriz. Hayat bağlarımızı tüketmekten vazgeçebiliriz.

1. Biz, her şey birbirimize bağılıyız.

1.1. Bunun farkında olmayanları kendimize kabul ederek anlaşabiliriz.

1.2. Bunu fark etmeyi yalnızca tüketim meşguliyetini bırakarak sağlayabiliriz.

2. Biz yok olmaktayız.

2.1. Bizin parçaları aç gözlülüğü ilke edinmiş ve bizi tüketmektedir.

2.2. Bu parçaları reddetmeden ve ona kendimizi yedirmeden anlaşmalıyız.

3. Erkenden öldürerek erkenden

ölmekteyiz.

3.1. Bir parçamızı yok etmenin bir parça ölmek olduğunu anlamalıyız.

3.2. Bir parçamız bizi öldürüp yemek istemektedir. Bencillik adı altındaki bu tavır yalnızca Müslümanları ya da bir kesimi değil, tüm insanlığı tehdit etmektedir. Bencillik ulus, inanç ya da topluluk gözetmemektedir. Son insan kalana ve son insanın da kendi iç çelişkilerine kadar kendimizi öldürmeye devam edeceğiz.

4. Üzerinde tükettiğimiz hakkında susmayı bırakmalıyız.

dmy.info'dan benzer yazılar- İnsan Olmak

İnsan, bilimsel anlamda diğerlerinden pek de farklı olmayan, ancak insanlarca “zeki” addedilen canlıdır. Düşünmek yalnızca bize kısmetmiş gibi davranıyoruz, hatta trilyonlarca dolar harcayarak dış uzayda “zeki canlılar(aslında insana benzer varlıklar)” arıyoruz. Ne yazık ki uzay araştırmaları da, insanlık da büyük bir kerizliğin baş rollerindedeler. İnsan diğer canlılardan zeki olmadığı gibi, uzayda zeka aramak da kendimizi dışarıda görmeyi istemekten başka bir şey değil.

İnsan olmak zeka, fiziksel varlık, soyluluk vb. şeylerden kaynaklanmaz. İnsan olmak tek belirgin farkımız olan “iletişim”den gelir. İnsan olmak birbirine bağlanmaktır. İnsan adını verdiğimiz canlılar birbirini anlamak ve iletişim kurmakta uzmanlaşmıştır. İnsan, öncelikle iletişim kuran canlıdır. Bir fark aranıyorsa, bu birbirimizi daha çok anlamak ve daha çok dayanışmakta görülebilir. Her ne kadar teknolojik gelişmeler insanın emeğine ve kendine yabancılaşmayı getirmiş olsa da, art zamanlı çalışmalar ve felsefe sayesinde insanın özündeki anlayışı görebiliyoruz.

İnsanın özü birbirine dikkat etmek, anlamak ve işbirliği yapmaktır. Vahşi

yaşamda birbirimizle savaşıp kısa hayatlar sürmek yerine birlik olup birlikte uzun hayatlar sürmektir. Çocukları doğaya salmak değil, 20 yıl eğiterek ve ömür boyu yanında olarak geliştirmektir. Yazıyı icat edip kendimizden sonrakilere bir şeyler aktarabilmektir. Kendi güvenliğini sağlamak bir yana, bunu sağlaması için başkasına güvenmektir. Bunlar gibi nitelikler sonucunda en baştaki doğa durumundan soyutlanmış, canlılığın temel koşulları yerine kendi koyduğumuz kurallar ile yaşamaya başlamışızdır. Böylelikle sayesinde oluşturduğumuz iletişim çatısını unutmakta ve altında barındığımız dayanışmayı da gözden kaçırmaktayız. Bugün insan olmak

yegane zeki varlık olmak ise, gözden kaçırdığımız bazı şeyler var demektir.

İnsan neden tek olsun ki? Bir kişi diğerlerinden daha üstün, yaşamaya daha layık olabilir mi? İnsan olmanın en yaygın tanımı bu soru ile garip bir hal alıyor. Bazı insanların, yönetici, üst bir konumu var. Ancak bunun da birlikten geldiğini ve yalnızca iş bölümünün bir parçası olduğunu unutmamak gerekir. İnsan olmak hayatın bu tarafını idame ettirmektir. Diğer parçalardan yüksek bir konumu değil, ancak bir yönetici gibi idari vasıfları söz konusu olabilir. Yönetici, iyi bildiği ve bilgileri bir araya getirebildiği için insan gibi bir konuma sahiptir. Diğerlerini yönlendirir

ancak bu grubun iyiliği içindir. Bu yüzden diğer üyeler ona uymaya hazırdır. Bugün yöneticinin geldiği yeri unutmaması, yani insanın dayanışma temelini görmezden gelmesi söz konusudur. İnsan olmak birbirini anlamak ve ötekini dikkate almak iken, kendi oluşturduğumuz düzende bunu silikleştirmiş bulunuyoruz.

Uzun lafın kıssası, insan olmak biz olmaktır. İnsan olmak anlamaya çalışmaktır. Birbirimize destek olduğumuz için insan niteliklerine sahibiz. Zekaya ve kültüre dair ne varsa bizden öncekilerin bize aktarımlarıdır. Birey toplumun bir ürünüdür. İnsanlık dediğimiz, büyük doğa sistemindeki bir

alt sistemdir. Binlerce yıldır bizden öncekilerin yaptığı gibi, aktarmak ve büyük insan birliğine katkı yapmaktır. İnsan olmak doğada veyahut insanlar arasında tek başına olmaz. Diğerleri ile anlam kazanır. En iyi veya en kötü eylemler değerlerini insanlık bütününe katkımızdan alır. Herhangi bir şeyi değerli kılan çevresidir. Hayatımızdaki tüm eylemlerin bir şekilde başkasına bağlandığını, birilerinin katkıları sayesinde başarıya ulaştığını nazara alırsak insan olmanın birlik olma anlamını anlayabiliriz.

Biz- Bir Sevgi Hikayesi

Bir bebeği sevmek insana ne kazandırır? Maddi bir edim beklemediğimiz aşık ar. Ancak bir getirisi olmasa da bebekleri sevmekten geri durmuyoruz. Bize yakın olan insanlardan diğer insanlara, oradan da diğer canlılara, görel i biçimde uzayan bir sevgi zinciri var. “Bebekleri seviyoruz.” Yakınında bulamayan, ya da kendi bebeğini yapmayı düşünmeyen kişiler aksi görüşte olabilir. Ancak çoğunlukla olan bir şey var ki, dünyaya yeni gelmiş bireylere şefkat duyuyoruz. Onları kucağı mıza almak keyif veriyor. Bakmak, izlemek bile başlı başına bir uğraş.

İnsanlık büyük bir organizmadır. Dokular, hücreler, organlar ve de ayrıyeten atomlar derken bir mekanizma ile karşı karşıya kalıyoruz. Hepimiz bir şeylerin birleşimiyiz. Birey olarak bir bütün olduğumuz gibi, insanlık ve hayat olarak da birlikteyizdir. Hatta büyük olasılıkla her şey bir şeyin parçasıdır. Biz kendimizle sınırlı olan tarafına bakalım ve yeni insanlarda bütünü görmeye çalışalım.

Bebekler hiçbir savunmaya sahip olmadan doğuyorlar. Hayata dair herhangi bir yetenekleri yok. Bize güvenerek dünyaya geliyorlar. En az 8-10 yıl kendi başlarına hareket edemiyorlar. Yıllar süren bir sözleşme

sürecinde, bizim onlara sahip çıkmamıza karar verilmiş. Böylelikle kendilerini geliştirecekler, onlara önceki kültürü aktarabilecekler. Ondan sonra, en büyük görevlerini, hayatı yeni insanlara aktarmayı devralacaklar. Tamamen kendinden öncekine güvenmekle ilgili bir süreç. Birbirimizi sevmek ve güvenmek yoluyla insanlık bütününe yaşıyoruz. Bir kişinin savunmasız biçimde yaşayacağı kısa hayatı zamana yayıyoruz.

Bebekler onlara bakacağımızı bildiklerinden rahat rahat gelişiyorlar. Ağır ağır öğrenerek bizi yaşaymak için büyüyorlar. Daha sonra bayrağı devralıp sonrakilere iletiyorlar. Bu süreçte bizi

birbirimize bağlayan Şey, sevgi, diğer canlılar için de geçerlidir. Kendimizden başlayarak genele yayılan bir sevgi zinciri var. Diğer hayvanların da yavrularını seviyoruz, ancak bazılarını sevmeyebiliyoruz. Mesela bir bitkinin yavrusunu, tohumunu, sevmek aklımıza gelmiyor. Bu da “kendimiz” olabilmek için biribirimize ne kadar gerek duyduğumuzu gösteriyor. Biz “biz”i seviyoruz. evremizle güven içinde yaşadığımız için, sevebildiğimiz için buradayız. Bak: dmy.info/guven-guvenilirlik

Aslında bitkilere de zen gösterip seviyoruz. Fidanlara dikkat ediyoruz. Ancak “kendimiz” olmak için yakından

uzağa bir yaşam dngmz var. Biz hayatın bu tarafından sorumluyuz, her şeye de dikkat edemiyoruz. Mesela bir taşın parçalanmasına ağlamıyoruz. Atomları dağıldı hep, boşa gitti demiyoruz. Ateş yakıp ısınıyoruz, ancak yananlardan kaygılı değiliz. ıkan duman hava molekülleri tarafından dağıtılınca da zlmyoruz. Çünkü, bir yere kadar görebiliyoruz. Ufkumuzu aşanlardan haberdar olamıyoruz.

Bu ve benzeri örnekler bizim nasıl bir arada olduğumuzu sergilemek içindir. İnsanın bebeğini sevip zen göstermesine ve merhamete vurgu yapıyorum. Çünkü insanı insan yapan bunlardı. Tek başımıza kalmaktansa

birbirimize güvenmeyi seçtik. Bugünlere gelmemiz, bizden öncekilere güvenmemiz ve bizden sonrakilerin de bize güvenmesi ile mümkündür. Aslında tüm hayat bir sevgi hikayesi idi. Bir araya gelen atomlar, boyutlar ve anlamadığımız nice şey, birbirini kabul edeni birleşen, seven şeylerdi.

Yabancılarla Konuşma

Artık yabancılarla konuşmak cesaret istiyor. Ne bir şey sorabiliyoruz, ne de sorulana yanıt verebiliyoruz. Bu durumu yabancıların anlamına borçluyuz. Yabancı zamanla korkunç bir düşman haline geldi. Eskiden yabancı tanımadığımız iken, şimdilerde tehlike anlamına geliyor. Tanımadığımız kişilerle konuşmak ne zamandan beri riskli bir iş? Geçtiğimiz yüzyıla kadar annelelerimiz “yabancılarla konuşma” diye bir uyarı vermiyordu. Şimdiyse farklı kültürlerde bağımsız biçimde aynı uyarıyı duyuyoruz: “yabancılarla konuşma.”

Çok eskiden yabancı diye bir şey yoktu. İnsanlar her şeyi doğanın bir parçası olarak görüyorlardı. Bir dağın, hayvanın, suyun yaşam hakkına inanıyorlardı. İnsan komşuları ise bir zenginlikten ibaretti. Farklı bir kişi toplumun yeni bir yüzü ve yeni bir yeteneğiydi. Hayat macerasında ne kadar farklı tecrübeler, ne kadar farklı bakış açıları olursa o kadar iyiydi. Sonraları medeniyet ve din adı altındaki gruplaşmalar “bizi” bozmaya başladı. Farklı inançlar her zaman vardı, ama günümüze gelene kadar içindeki “yabancı” giderek arttı. Son icatlarımızdan ulus devlet ile sadece sınırlarımızda insan oluverdik. Daha sonra içimizdeki kapitali ortaya çıkardık

ve medeniyet, din, ulus gibi alanları daha da daraltıp kendimizle sınırladık. Artık kendimizden başka her şey yabancı olmuştu.

İçinde bulunduğumuz zaman insanın kendisine yabancılaştığı bir bencillik çağıdır. Bir insan bizimle iletişim kurmaya çalıştığında korkuyoruz. Bizimle aynı bütünün parçası olan bir ortağımızdan korkmak gariptir. Ancak zamanımızda korkmamak daha gariptir. Şu an yabancından korkmakta hakkımız var. Hoş bir durum değil, kimse istemez, ancak korku düzeninde bununla yaşamaktayız. Yabancılarla konuşmalı mıyız? sorusunun kesin bir yanıtı yok. Düzen insanı kendisiyle sınırlamıştır.

Mesela sömürü düzeninin seri üretimi olan dilencilerle konuşmak bir risktir. Dilenci derken yalnızca yardım isteyenler değil, kötülük peşindeki çıkar dilencilerinden bahsediyorum. Yardım isteyenler ayrı, dilenciler ayrıdır. Belki de gerçekten ihtiyacı yoktur, sebepsiz zenginleşmeye yol açabiliriz. Belki yardım isteyen aslında bir gaspçıdır, ya da yalnızca taciz etmek isteyen bir sapıktır. Bunlar yabancılaşmanın artan oranda sürdüğü toplumda olağandır.

dmy.info/Bencillik-nedir

Benim gibi yürümeyi seven insanlar her gün birçok dilenciyle muhatap oluyordur. Her seferinde garip bir boşluğa düşersiniz. Karşıdaki insan güya

yardım istemektedir. İnsan olmamız onunla iletişim kurmayı zorunlu hale getirmektedir. Bu yüzden ilk zamanlardan beri dilencilere karşılık vermişizdir ki halen popüler olmuşlardır. İletişim olanağını suiistimal etmediklerini bilemeyiz. Dilenci olmayı seçmeleri, kötü bir niyet gütseler de onların suçu olmayabilir. Sistem bencil olanı ödüllendirdikçe topluma aykırı hatalar ortaya çıkacaktır. Peki sadece bencillik değil, sadizm söz konusu ise? Yani kendi iyiliğini düşünmekten ziyade, başkalarına acı vermekten hoşlananlar var ise? İşte iletişim olanağımız burada tersine dönüyor. İnsan olmak zararlı hale geliyor.

Yabancı her zaman için tehlike
olabilmiştir, ancak günümüzde yalnızca
tehlike haline gelmektedir. Toplumsal bir
çöküş yaşadığımızı düşünelim. Herhangi
bir kriz durumunda hayal ettiğimiz ilk
şey kaos ortamıdır. Herkes
yabancılardan bir şeyler koparma
peşindedir. Cinayet ve yağma
yabancılara yönelik doğal bir tutum
haline gelmiştir. Düşman dediğimiz şey
de tam olarak budur. Kendimizden
görmediğimizdir. Herhangi bir insan
düşman olma potansiyeline sahiptir.
Çünkü bencil yaşam herkesi
yabancılaştırmıştır. Kriz anlarında
yabancı yağmalanabilir ve öldürülmesi
mükafatlandırılır. Düşmanın ölümünden
duyulan zevk biz de içinde

bulduğumuz bencil topluma yem olana kadar sürecektir. dmy.info/Zombi-nedir

Artık hepimiz birileri için yabancıyız. İşin kötüsü şimdiden dünyanın bazı kısımları için düşmanız. Daha da kötüsü kendimizle savaşmaktayız. “Öteki”nin sömürülmesi diye bir şey oldukça tehlike altındayız. Böyle bir düzende en yakınlarımız bile güvenilmez hale gelir. İnsanın bittiği an ise kendisini yabancı görmeye başladığı andır. Bundan sonra kendisine düşman olması ve onu öldürmesi sıradadır. Başka kültürler, başka inançlar yabancılaşmıştır. Şimdi de insanın kendine yabancı kalması gündemdedir. İnsanın düşünmesi, farklı olması, hayal kurması düşmanlık

olacaktır. Bencilliği, bir kesimin yüceliğini, ayrıcalığı teşvik ettikçe toplumun geneli ihmal edilecektir. Şunu kesinlikle söyleyebiliriz ki: yabancıнын olduğu bir yerde insanın kendisini öldürmesi an meselesidir.

Yalnız Kalmak

İnsan olduğumuzdan beri giderek yalnızlaşıyoruz. Giderek çevreden uzaklaşıyor ve içimize kapanıyoruz. Ötekilerden farklı olduğumuzu düşünmek hoşumuza gidiyor. Her şey bir yana, insan başka bir yana diyoruz. İnsanlar arasında da birey olarak aynısını yapıyoruz. Dışarıya kendimizi kapatıyoruz. Yalnız kalıyoruz. Ancak şu soru akla geliyor: her şeyin bir bütün olduğu evrende yalnız kalabilir miyiz? Yalnızlığın yöntemi nedir? Yalnızlığı anlamak için uğraşalım.

Bilim insanlarına göre her şey ilk başta

küçük yoğun bir noktadan ibaretti. Evren dediğimiz şey çok dar bir alanda yoğunlaşmış enerjiydi. Daha sonra bu enerji yayılmaya ve farklılaşmaya başladı. Farklı parçacıklar ve elementler ortaya çıktı. Enerji kendini değiştiriyordu. Çok değil, biraz milyar yıl sonra, enerjinin alelade bir şekli olan “biz” ortaya çıktık. Daha önce de vardık, ama şu an onları saymıyoruz. Çünkü biz soylu insanoğluyuz. Her ne kadar vücudumuzun her parçası milyarlarca yılda yıldızların içinde oluştuysa da onlara “biz” demiyoruz. Dışarıdan bakınca akıl dışı bir davranış ama yapacak bir şey yok. Yalnız kalmak istiyoruz. Evrende yalnız biz varmışız gibi davranmak bizi teselli ediyor.

Doğal hayat içinde de yalnız biz varmışız gibi bir tutum içerisindeyiz. Canlı hayatını bencilce tükutip yaşamı yok ediyoruz. Yalnız olduğumuzu ve başka bir şeye ihtiyacımız olmadığını düşünüyöruz. Ne yazık ki bu tutum zamanla çoğalan bir yalnızlaşma hastalığına dönüşmüş durumda. İlk başta biz vardı, ama doğa ile birdik, farklılaştık. Zaman geçtikçe doğadan ayrıldık ve insan ayrı bir yer edindi. Sonra insan doğası diyebileceğimiz bütünün içinde “kendimizi” oluşturduk. Başlarda insan bizden olana işaret ediyordu. İnsanlar arasında fazla bir ayrım yoktu. Zamanla insan sözcüğü çok farklı hayatların simgesi oluverdi. “Birey” olmuştuk. Gittikçe artan

bireyleşme bizi insan içerisinde ayrı bir doğaya götürüyordu. Nihayetinde bireyleşmenin hat safhasına ulaştık. Çağdaş zamanlarda daha da birey olamayacağımız konumlara geldik. Artık iletişim dahi kurmuyoruz. Başkasıyla konuşmadan, “tek başına” geçen günlerimiz var.

Bireyleşmenin en büyük belirtisi yalnızlaşma hissidir. Birey, yalnız olduğunu hisseder. Böylelikle kendi dünyasını oluşturur. İnsanoğlunun zaman geçtikçe yalnızlaştığını görebiliriz. Bu kadar farklı ulus, din, görüş, kişilik yalnızlaşmanın ürünüdür. Kendini farklı hisseden insanlar diğerlerinden ayrılmakta ve kendi kurallarını

oluşturmaktadır. Peki bunun sakıncası nedir? İlk olarak bütünü görmemizi engellediği söylenebilir. Diğer insanlarla konuşmamak, onları ötekileştirmek bizi temel yapımızdan uzaklaştırır. Hayat bağlarımızı zarar verir ve sonunda yok olmamıza neden olur. Neden yalnız olalım ki? Yaşamak bireyin yalnız halinde bile toplumsal bir eylemdir. Biz kendimizi yalnız sanırız, ama yediğimiz, içtiğimiz, soluduğumuz her şey farklı bir bizin parçasıdır.

Yalnız kalmak görmemizi engelledi. Diğerlerini hesaba katmayınca değer yargılarımız bireyden öteye gidemedi. Çağdaş dünya bir yalnızlık hatasının eseri oldu. Kendini ötekilerden farklı

sanat insanlar diğerlerini insan olarak bile görmemeye başladı. Zaten kendi hırsları için doğayı tüketen benciller, insanları da tüketmeye başladılar. Dünya uzak bir ülkede ölümcül şartlarda çalışan insanların ürettiği elektronik aletlerle eğlenir hale geldi. Kendi içimize o kadar kapandık ki suya ve barışa muhtaç insanları görmezden gelip sadece pahalı oyuncakları görmeye başladık. O kadar yalnızmış gibi davranıyoruz ki kullandığımız eşyanın nereden geldiğini sorgulamıyoruz. Eşyanın “benim” olması dışında bir şey düşünmüyoruz. Kendi içimize kapandığımız için onu meydana getiren köleleri görmüyoruz. Bizi daha da yalnızlığa iten ve oyalamaktan başka

hiçbir işlevi olmayan heveslerimiz için doğayı ve insanları ötekileştiriyoruz.

Giderek yalnızlaşıyoruz. İnsan olmak diğerleriyle irtibatı kesmek anlamına geldi. Kendimizi en yüce canlı saymamız bu yalnızlığın belirtisidir. Sanki yalnızca kendimizin yaşamaya ve mutlu olmaya hakkı varmış gibi davranıyoruz.

Gelecek, duvarlar arasında başka herhangi bir canlıyla iletişim kurmayan insanlar getiriyor. Nasıl üretildiğinden, nasıl çalıştığından haberdar olmadığımız aletlerin önünde sanal hayatlar üreterek gerçeğini de yok ediyoruz. Çağımız insan ilişkilerinde başarısız bir nesil getiriyor. Sanal varlıkları kendilerinin önünde ve kendileriyle alakasız bireyler

retiyoruz. Başkalarını alt edip kendimizi avutmak için dünyayla bağları koparıyor ve sanal olana adım atıyoruz. Sanal dünya tam da yalnız insana göre bir yer haline geliyor. Ötekileri istediğimiz gibi görüyor ve en yüce varlık oluyoruz. Yalnızlığın ve yok olmanın son durağı büyük dünyanın içerisindeki küçük ekranlarımızdır. Yalnızlık kaçınılmaz bir hal almadan ekranlarımızı kapatıp birbirimizi yüzüne bakmalıyız.

Evrenin Enayisi

Evren neydi acaba? Hatırlayamıyorum. Zamanla unuttuk gitti. Ben demiştim bir yere yazalım diye, ama dinletemedim. Tek başıma değildim, hiçbir zaman da olmadım. Her zaman bir bütünün parçasıydım. Sürü psikolojisi işte, ortama uyum sağladım. Evren oluyoruz dediler oldum. Zaten bir atom sözü der ki: bir elektronun nesi var, iki elektronun yörüngesi var. Başka bir atom sözüne göre de: damlaya damlaya füzyon olur. Yani, birlik olmak gerekiyor. Ancak bu şekilde var olabiliriz. Atomlarımız söylemiş gerekeni. Bize sadece örnek almak düşünüyor. Ayrı- gayrı olursa

temelimizin dışına çıkarız.

Gel de anlat şimdi. Evrenin anlamını bile unutmuşken birlik olduğumuzu nasıl anımsatacağız? Olanaksız bir şey tabi. Bak mesela evrenin dünya denen köşesinde srnyoruz. Bencillik diz boyu. Bencil olunur da, kararında, tadında olunur. Oyle insanlar var ki, sadece kendini düşünüyor. Ailesini, çevresini bile ihmal ediyor. Yahu sen milyarlarca yıldır bir araya gelen atomların rnsn. Onlar da bir sürü parçadan meydana geliyor. Nereye bencillik yapıyorsun? Ama gel de anlat. Bencilliği, tüketimi, iştahı marifet sayanlar var. Bir de utanmadan insana eşref-i mahlukat diyorlar. Bence insan

şerefli falan değildir, hatta evrenin enayisidir.

Hep düşünüyorum. Acaba diğer her şey hayata karşı kayıtsız kalıyorken, insan neden sorun ediniyor? Gök taşı diye bir araya gelenlerin hayat hakkında kaygısı yok, ama insan olarak bir araya gelenlerin büyük dertleri var. Anladınız işte. Diğer hiçbir şey zekiyim diye dolanmıyor ortada. Ama insan zekiyim diye atıp tutuyor. Zeka dediği de doğal kaynakları gelişmiş biçimde tüketebilmek. Ne büyük kerizlik ama. Birisi sırf öldürme imkanı var diye öldürüyorsa bu zeka mı olur? İşte öldürerek zeki olabilen bir tür: insan.

İnsanlığın ödevlerine gözlerini kapattığı ve gelişmişlik diye kudurduğu bu dönemlerde bütünü göz ardı etmesinden bahsedebiliriz. Ama artık çok geç. Yapacak bir şey yok. Çoktan harcadık geleceğimizi. Neyse ki hala evreni, doğayı merak edenler var. Bunlara söyleyebileceğim tek şey, ciddi bir durum olmadığıdır. Evren insanın sandığı kadar ciddi bir şey değildir. Her şey kadar ciddidir. Parçalarından oluşur. İnsana bakın işte evrenin ciddiyetini anlayın. dmy.info/insanligin-sorunlari

Fazla bir şey varsa eksik de vardır. Her şey dengeyi bulur. Hiçbir şey yoktan var olmaz. Her şeyin bir etkisi vardır. Zeki insan olacaksan aptal olmayı da kabul

ediyorsun demektir. İnsan da bunu kabullenmiş olacak ki son zamanlarda zekiyim diye dolanmaya başladı. Bu yaptığı pek tabii enayiliktir. Enayi dediğimiz: koşulları değerlendiremeyendir. İnsan doğadaki yerini değerlendirememiş, doğayı yok etmeye başlamıştır. Alışverişi öngörememiş, tükettiğini ödeyeceğini anlayamamıştır. Gül gibi geçinip giderken bindiği dalı kesmiştir.

Keşke hiç girmeseydik bu yola. Ama ne yapalım olanla ölene çare yok. Biz de bilirdik yata yata geçinmeyi. Ama öyle yapmadık işte. Milli servet dedik. Enerji boşa mı gitsin dedik. Odakladık. Ver elini evren. Sonra genişledi, serpildi.

Benim emim çocukları kara delik oldu. Dünyaya sırtını verince üç bin ışık yılı uzakta mütevazı bir delik, ama kendilerine yetiyor. Ben de burada amelelik yapıyorum. Adamlar orada olay ufku parçalıyor, ergosfer yardırıyor, ben de burada KPSS çalışıyorum.

Çok ciddiye aldık biz bu evren işini, çok. Bir yıldıza kapağı atıp paşa paşa hidrojeni helyuma çevirmek vardı. Ama dinletemezdin işte. Ben kader mahkumuyum. Bütünün parçasıyım. Tek başıma insanlığa ne yapabilirim? Bak her biri ayrı telden çalıyor. Ne vardı bu kadar ciddileştirecek? Flash TV. Küstüm Show, Evlen Benle, Dedeye Sahip Çıkalım, son damla da evreni ayağa

kaldıran Türk politikacılar oldu. Evren böyle bir şey değil ya.

Nasıl bir şey o zaman diye sorarlar adama. Hemen izah edeyim: böyle gayri-ciddi bir şey düşünün, ama olağan bir şey. Endoplazmik retikulum gibi. Her zaman bizimle olan, ancak ismini pek hatırlamadığımız; söyleyince de hatırladığımız bir şey. Birisi gelip söylese heh işte! diyeceğiz. Öyle işte. Ciddiyeti hususuna gelirsek, o kadar da ciddi değil. “Evren falan” gibi bir şey. Yani “evrenin biri”, “hadi oradan evren”, “zıtt evren”, “evren mevren”, gibi...

Kısacası, çok takmamak lazım.

Hesaplanamayacak kadar küçük bir gezegende, gelişmişlik adıyla çevresini yok eden, yok etmeyi de “gelişmemiş” diye suçlayan bir gruba mensubuz. Dilini anlamadığımız varlıkların zekası olmadığını savunuyoruz. Zeki canlılar bulacağız diye dünya kadar kaynak harcıyoruz, dış uzaya çıkıyoruz. Ama yakınımızda, bizi besleyen canlıları, hatta insanları görmezden geliyoruz. Evrenin enayisi olarak bunu fark bile edemiyoruz. Bazen ben, bazen biz, bazen de o, diye konuşurum. Bilirim bir farkı yok. Fark işlevsel bir varsayım. Zamanı geldiğinde “bir”e katılacak. Büyük sayı evreninin birlerden oluştuğunu, zamanı gelince, bütün birler birbirine çarpıp “bir” olduğunda anlayacağız.

